



AKUSTINEN SUUNNITTELU:

tila, ääni ja affekti pop up -ravintolassa

Ääniteteknologian digitaaliset sovellukset ja niiden käyttö haastavat konventionaaliset tavat kuunnella ja kuluttaa musiikkia. Jyrkän dikotomista käsitystä tarkkaavaisesta kuuntelusta passiivisen taustakuuntelun vastakohtana on jouduttu arvioimaan uudelleen, minkä lisäksi kuuntelupaikkojen on ymmärretty määrittävän aiempaa enemmän musiikkiin liitettyjä merkityksiä. Haluttuun aikaan ja haluttuun paikkaan valittavissa olevaa päivittäismusiikkia (Uimonen 2014: 293) voidaan tarkastella jokapäiväisenä hyödykkeenä, joka on verrattavissa mihin tahansa päivittäistuotteeseen. Yhtäläillä ammattimaisen, tutkimukseen perustuvan äänisuunnittelun on kyettävä vastaamaan muuttuvaan musiikin-kulutukseen sekä uusiin musiikillisen ja muun äänen ubiikkeihin ilmenemis-muotoihin.

Artikkelissa esittelemme yksittäisen tapaustutkimuksen, jossa analysoimme musiikillisen äänen käyttöä osana monitieteistä tila- ja äänisuunnittelua. Toteutimme tutkimuksen syksyllä 2015 Matka maakuntaan -nimisen ravintolakiertueen yhteydessä, joka suuntautui Etelä-Pohjanmaalla kolmelle eri paikakunnalle. Tarkastelimme kuinka ravintolailallisille osallistuneet henkilöt kokivat äänisuunnittelun osana elämykselliseksi suunniteltua illalliskattausta ja tilasuunnittelua. Lisäksi kiinnitimme tutkimuksellista huomiota siihen, kuinka haastattelututkimuksen avulla saatua tietoa voidaan hyödyntää tila- ja äänisuun-

nittelun tulevaisuuden ratkaisuisa. Tutkimustehtävänä on selvittää, voidaanko tilan akustista suunnittelua toteuttaa yhdessä tilaa käyttävien henkilöiden kanssa sekä pohtia, millä tavoin suunnittelulla voidaan tarvittaessa lisätä elämyksellisyyttä osana henkilökohtaista ja kollektiivista, tiettyyn fyysiseen paikkaan sidottua merkityksenantoa.

Analysoimme haastateltavien ääniympäristökokemusten representaatioita kehysanalyysin avulla (Goffman 1974). Perustelemme valintaa sillä, että metodilla voidaan analysoida eri näkökulmia sosiaalista todellisuutta rakentavina merkitysjärjestelminä. Samalla voidaan jättää vähemmälle huomiolle eri näkökulmien väliset valtasuhteet, jotka ovat tavalla tai toisella sisäänkirjoitettuna esimerkiksi diskurssianalyysia käytettäessä. Keskeisenä ajatuksena on, että ihmiset käyttävät apuvälineinään erilaisia kehyksiä kokemuksiaan sanallistaessaan.

Teoreettisesti artikkeli nojaa jokapaikkaisen musiikin käsitteeseen, jolla tarkoitetaan genrenormatiivisia kuuntelutapoja ja sitä, kuinka ne yhdessä kuuntelutilanteiden ja musiikkityylien kanssa tuottavat toinen toisiaan (Stockfelt 1997). Tieteenhistoriallisesti tutkimus ankkuroituu etnomusikologiaan ja kulttuurisen musiikintutkimuksen paradigmoihin tarkastellessaan ja arvioidessaan musiikillista ääntä sen käyttökontekstissa. Tukeudumme pääasiassa musiikintutkija Anahid Kassabianin käsitteistöön ja erityisesti hänen tapansa soveltaa kulttuurintutkimuksen parissa käytettyä affektin käsitettä. Lisäksi analysoimme, onko hänen esittämänsä teoreettinen viitekehys yhdistettävissä jokapaikkaisen musiikin käyttösovelluksiin ja käypä kenttätyön yhteydessä kerättyyn empiirisen aineiston tarkasteluun. Artikkelin johtopäätöksissä arvioimme teorian ja empiirisen tiedonintressin sekä metodologisten valintojen yhteensopivuutta.

Aluksi selvitämme akustisen suunnittelun käsitteen taustaa ja sijoitamme työmme osaksi äänimaisema- ja populaarimusiikin tutkimuksellista jatkumoa sekä esittelemme työmme teoreettisen viitekehysten. Tämän jälkeen kuvailemme tutkimusaineiston keruun ja tutkimuksessa käytetyt menetelmät. Metodologialukua seuraa aineiston esittely sekä analyysi äänimaiseman rakentumisesta osana muuta tilasuunnittelua.

Akustinen suunnittelu ja populaarimusiikin tutkimus

Tieteenhistoriallisesti tarkasteltuna tutkimuksemme sijoittuu osaksi musiikin- ja ääniympäristön tutkimuksen paradigman muutoksia. Muutokset koskevat erityisesti sitä, kuinka musiikin kuuntelua, sen valintaprosessia sekä tallennettua ääntä on tutkimuksellisesti tarkasteltu eri aikakausina ja erityisesti tilaa muovaavina tekijöinä. Katsauksen tavoitteena on selittää akustisen suunnittelun ja populaarimusiikin tutkimuksen taustalla vaikuttavia genresidonnaisia oletuksia, jotka koskevat tilan ja musiikillisen äänen suhdetta ja musiikin kuuntelua tai sen kuuntelematta jättämistä.

Akustisen suunnittelun (engl. *acoustic design*) käsite kehitettiin osana monitieteisen äänimaisematutkimuksen terminologiaa 1970-luvun Kanadassa. Kattokäsitteen alle pyrittiin kokoamaan ääntä sen eri käyttötarkoituksissaan tarkasteleva ja ääniympäristön suunnittelua edistävä tutkimus- ja koulutuskokonaisuus, jonka tuottama tieto ja pedagogiset sovellukset olisivat käytettävissä ympäristösuunnittelun tarpeisiin. Monitieteinen perusta tuli rakentaa musiikintutkimuksen, sosiaalitieteiden, psykologian ja arkkitehtuurin menetelmille. (Uimonen 2013.)

Äänimaisematutkimuksen parista alkunsa saanut kiinnostus ympäristön ääniin on toteutunut myöhemmin osana kaupunkitilan ja arkkitehtuurin tutkimusta. Ääniympäristön henkilökohtaista ja yhteisöllistä rakentumista ovat tutkineet musiikintutkijoiden ohella muiden muassa sosiologit (de Nora 2000), sosiaalipsykologit (Hargreaves & North 2000), viestinnän tutkijat ja historioitsijat (Bull 2002; Sterne 1997). Äänimaisematutkimuksen perusajatuksen mukainen monitieteinen tutkimus on kuitenkin jäänyt toteutumatta, joskin alan uusia metodisia avauksia on hyödynnetty valikoiden muiden muassa kulttuurisen musiikintutkimuksen parissa. Näitä ovat muiden muassa äänipäiväkirjat ja äänimieltymystestit, joita hyödynnämme Matka maakuntaan -tapaustutkimuksen lisäksi osana laajempaa ääntä, tilasuunnittelua ja ruoan valintaa tarkastelevaa tutkimuskokonaisuutta (Värinä 2016).

Musiikintutkimuksen historiankirjoituksen kannalta merkillepantavaa on, kuinka äänimaisema-ajattelun ja akustisen suunnittelun kehittäjinä toimineet säveltäjät vieroksuivat populaarimusiikkia ja erityisesti sen käyttöä muuten kuin kuuntelijan itsensä valitsemana musiikkina. Suhde musiikillisen ja muun äänen

sähköiseen levittämiseen oli ristiriitainen, mikä johtui osin ajan poliittisesta aktivismista ja ympäristötietoisuuden lisääntymisestä, mutta myös äänimaisematutkimuksen pioneerien klassisesta musiikkikoulutuksesta. Kulttuuriteollisuuden eri ilmenemismuotoihin ei juurikaan otettu kantaa olkoonkin, että taustamusiikkiliiketoimintaa ja sen käyttöä kritisoitiin poikkeuksellisen voimakkaasti. Klassinen musiikkikoulutus ilmenee myös lukuisissa tutkimuskäsitteissä, jotka ovat palautettavissa länsimaisen taidemusiikin ideaaleihin ja terminologiaan paitsi ensiarvoisen tärkeäksi nostetun tarkkaavaisen kuuntelun niin myös hyvän äänenlaadun ja äänenkäytön kriteereiden osalta (ks. Uimonen 2005). Tämän vuoksi vähemmälle huomiolle jäi, että esimerkiksi hissimusiikki olisi moderniin aika-kauteen kuuluvana keksintönä ollut omiaan käytettäväksi ympäristön muovamiseen ja siten myös akustisen suunnittelun välineeksi (Lanza 1995: 27).

Samaan aikaan Euroopassa Theodor Adornon ja Frankfurtin koulukunnan populaarimusiikkikäsityksiä kritisoineet musiikkisosiologit lähestyivät musiikkia henkilökohtaisina ja kollektiivisina merkityksinä, jotka rakentuivat musiikin kuuntelijoiden aktiivisen ja selektiivisen toiminnan lopputuloksena. Mekaanisen jäljentämisen myötä syntynyt populaarimusiikki oli antanut aiheen tarkastella musiikkia kriittisesti osana muuta kulttuuriteollisuutta erityisesti silloin, kun musiikki oli osa kapitalistisen tuotantokoneiston luomaa kulttuuria. Katsottiin kapitalistisen voitontavoittelun altistavan kuluttajan vääränlaiselle tietoisuudelle ja jättävän osan kulttuurin muodoista teollisuuden ulkopuolelle. Brittiläinen kulttuurintutkimus kiisti käsitykset: yleisöä tuli tarkastella enemmänkin aktiivisena toimijana, musiikin valitsijana ja merkitysten muodostajana. (Ks. Kassabian 2006 [1999]: 117–118.)

Tutkimusasetelmaan sopi ja sopii edelleen huonosti se, että suurin osa kuulemastamme musiikista on faktisesti jonkun muun kuin musiikinkuluttajan itsensä valitsemaa ja että se on tarkoitettu muuten kuin tarkkaavaisesti kuunneltavaksi. Tällaisen musiikin mahdollistaminen mainittuihin tulkintakehikoihin on haasteellista. Ratkaisuksi on esitetty mainittua jokapaikkaisen musiikin ja jokapaikkaisen kuuntelun käsitteitä, jotka kiteytetysti tarkoittavat sitä, että kuuntelutavat, kuuntelutilanteet ja musiikkityylit tuottavat toisiaan sekä merkityksellistyvät kuulijansa mielessä. (Kassabian 2006 [1999]: 117–118; 2002: 133; ks. myös Uimonen 2015.)

Affekti

Jokapaikkaisen musiikin reseption analyysia on mahdollista syventää affektin käsitteen avulla. Kulttuurintutkimuksessa affektiivisella käännteellä tarkoitetaan tunteiden yhteiskunnallista ja kulttuurista analyysia. Suomessa erityisesti 2000-luvun mediatutkimuksen ongelmana on nähty tunteiden, kokemusten ja aistimellisuuden sivuuttaminen. Kansainvälisen keskustelun mukaisesti on esitetty, että tunteet rakentavat kulttuuria siinä missä muutkin sosiaaliset käytännöt ja että tunteiden sosiaalinen, kulttuurinen ja historiallinen tuotanto ansaitsisi tulla tutkimuksellisesti tarkastelluksi myös niiltä osin, kun ne liittyvät arkipäiväiseen elämään. (Kivimäki, Kolehmainen & Sumiala 2010: 2–4.) Terminologista rajaa on käyty emootioiden ja affektien käsitteistä, jolloin ensin mainitulla viitataan sosiaaliseen ja kulttuuriseen ja viimeainitulla lähinnä biologiaan ja fyysiisiin tunnereaktioihin. Käsitteitä käytetään usein synonyymisesti: jako vaikuttaa keinotekoiselta etenkin silloin, kun tunteita tarkastellaan sosiaalisesti muotoutuneina sekä historiallisesti opittuina.

Affektiivista käännettä voi pitää osana pidempää tieteenhistoriallista jatkumoa (Kivimäki, Kolehmainen & Sumiala 2010: 2) erityisesti musiikintutkimuksen kohdalla, jossa affekti liittyy musiikin kykyyn kuvata ja ilmaista tunteita. Barokin aikana affektien ajateltiin olevan yleisiä ja objektiivisia tunteen muotoja, kunnes 1700-luvulla musiikin oli kyettävä herättämään kuulijoissa ja esittäjissä säveltäjän ja esittäjän kokemia tunteita (Torvinen 2007: 60). Populaarimusiikin tutkimuksen ja kulttuurintutkimuksen ongelmaksi muodostuukin musiikin reseptio: kuinka eri osapuolet vastaanottavat musiikkia ja miten he rakentavat identiteettejään kokemuksellisesti tai kuinka sosiaaliset yhteisöt tuottavat eri kategorioita ja käsitteitä tutkittaviksi. (Suutari 2007: 104; ks. myös Rautiainen 2004.)

Ongelmallisuudesta huolimatta esimerkiksi taustamusiikin suunnittelussa ja musiikin valinnassa affektit ovat ensiarvoisen tärkeitä ja etenkin musiikin tarjoajan näkökulmasta. Radiomusiikin kohdalla tietylle kohderyhmälle suunnatun musiikkisävellin valintaprosessi tähtää äärimmäisyyksiin asti siihen, ettei kuuntelijan vallitsevaa tunnetilaa saa horjuttaa soittamalla epämiellyttävää tai ärsyttävää musiikkia. Myös äänellisessä tilasuunnittelun tutkimuksessa tämä on haasteellista, minkä vuoksi on syytä tarkastella yksilöllisten ja kollektiivisten affektien ja merkitysten rakentumista tietyssä ajallisessa ja tilallisessa kontekstissa, kuten tapaustutkimuksessamme olemme tehneet.

Reagoimme äkillisiin, voimakkaisiin ja äänentaajuudeltaan korkeisiin ääniin usein refleksinomaisesti, ennen kuin äänen merkitys on kuuloprosessin aikana varsinaisesti selkeytynyt. Myös musiikin reseptiota tarkasteltaessa affektilla tarkoitetaan kehon reagoimista ärsykkeeseen ennen tietoista ymmärrystä (Kassabian 2013: xiii–xv). Tunteisiin vetoava mainos ehtii itkettämään kuulijaansa, ennen kuin tämä ymmärtää kyseessä olevan toisistaan erossa elävien ihmisten tunteiden taloudelliseen hyödyntämiseen tähtäävän mainoksen. Kerran ymmärrettynä reaktiot kuitenkin kulkevat tunteiden ja ajatusten läpi jättäen jälkensä kehoon, mikä puolestaan jää alustaksi tuleville affektiivisille responsseille. Affektien, musiikin ja äänen suhdetta tarkasteltaessa on oleellista ottaa huomioon kuuloaistin ohella myös tuntoaistin välittämän informaation vaikutus. (Kassabian 2013: xiii–xv.)

Affekti ei ole ainoastaan subjektiivinen kokemus, vaan kulttuurinen ilmiö: joillakin asioilla on enemmän merkitystä kuin toisilla, minkä lisäksi sama kokemus muuttuu, kun mielialamme tai tunteemme muuttuvat. Affektilla on määrällisiä ja laadullisia ominaisuuksia, kuten se, kuinka virikkeellisiä olemme tietyllä hetkellä ja kuinka vahvasti panostamme kokemuksiin ja mielihyvään. (Grossberg 1995: 39–42.) Ajatus on yhtenevä äsken esitetyn käsityksen kanssa, jonka mukaan affekti jättää jälkensä kehoon. Affektiiviseen kokemukseen vaikuttaa myös joka paikkainen musiikki.

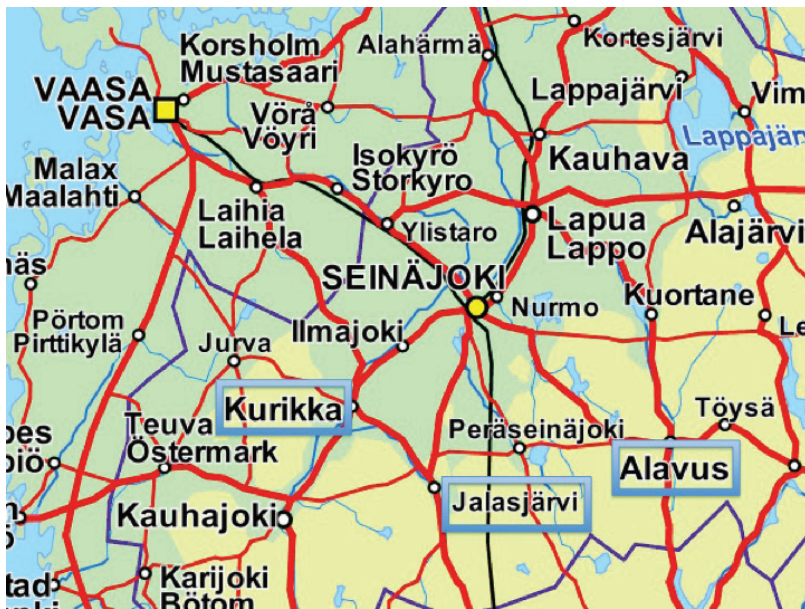
Musiikkia tarkkaamattomasti tai hajamielisesti kuuntelevan huomio kiinnittyy usealle eri taholle, mikä mahdollistaa ”toisaalle” siirtymisen. Tämä on ominaan, kun erityyppisiä tiloja muovataan aiheuttamaan kuuntelijoissa affektiivisia reaktioita. (Kassabian 2013: 91–93; 103.) Matka maakuntaan -tapaustutkimuksessa siirtymä toteutettiin myös diakronisesti: musiikin ja muiden tunnelmaan sopiviksi valittujen elementtien myötä ruokailija saattoi kokea menneisyyteen liittyviä tuntemuksia. Mielikuvissa muodostui paikoin täysin imaginaarinen ja ehkä hieman utooppinenkin menneisyys: “[...] mieli meni semmoseks nostalgiseksi. Semmoseen vanhaan aikaan ja perinteinen suomalainen maisema maalaatu, ihan siitä lähtien kun... Se joki, vesi, pellot. Ja sit se tuoksu [savun tuoksu ulkona] siinä. Niinkun mitä ei oo elänyt, mutta haluais kokee ja elää” (hB2015).

On myös syytä pohtia liiketilassa kuunneltavan taustan musiikkikulttuurisia merkityksiä, kuten sitä, minne ja mihin toisaalle ei-länsimaisella musiikilla halutaan viitata (ks. myös Kassabian 2013: 94). Haastatteluvastauksen perusteella kysymyksellä ei ole ainoastaan synkronisen maantieteellistä tai kulttuurista ulottuvuutta vaan sitä voidaan tarkastella myös historiallisessa viitekehyksessä.

Matka maakuntaan -tapaustutkimus

Matka maakuntaan -tapaustutkimuksessa selvitettiin, onko paikallisuuden kokemuksia mahdollista representoida akustisen suunnittelun avulla. Yksityiskohdaisia tutkimuskysymyksiä oli viisi: 1) Kuinka äänisuunnittelija ottaa huomioon paikallisuuden tapahtumien suunnittelussa ja toteutuksessa? 2) Miten ihmiset kokevat ravintolailallisten ääniympäristöt ja millaisia merkityksiä he niille antoivat? 3) Millaisilla keinoilla elämyksellistä paikallisuutta voidaan tuottaa tai nostaa esiin? 4) Mitä muita seikkoja akustisessa suunnittelussa on syytä ottaa huomioon? 5) Tarkentuuko akustisen suunnittelun käsite tapaustutkimuksen aineiston analyysin myötä?

Tutkimusaineisto kerättiin syksyllä 2015 seinäjokisen Juurella-ravintolan pop up -ravintolakiertueen yhteydessä. Tilaisuudet toteutettiin Jyllinkosken sähkölaitosmuseossa Kurikassa, Jokipiin pellavatehtaalla Jalasjärvellä ja Taidekeskus Harrissa Alavudella (ks. kuva 1). Ruokailutapahtuma järjestettiin kahtena iltana, joista tutkimusaineistoa kerättiin yhden illan ajalta.



Kuva 1. Matka maakuntaan -kiertueen paikkakunnat: Kurikka (18.9.), Jalasjärvi (9.10.) ja Alavus (7.11.). Karttalähde: Maanmittauslaitos.

Äänisuunnittelusta ja sen käytännön toteutuksesta illan aikana vastasi muusikko, äänisuunnittelija Sami Silén, jonka kanssa ravintoloitsijat Miia Keski-Nikkola ja Jani Unkeri ovat tehneet yhteistyötä vuodesta 2012 alkaen. Äänisuunnittelun toteuttamisen lähtökohdat määriteltiin seuraavasti: 1) tilan äänimaisemalla ja musiikilla tuli olla yhteys tapahtumapaikan lähihistoriaan; 2) musiikissa tuli kuulua eteläpohjalaista musisointia muokanneet kotimaiset ja kansainväliset vaikutteet sekä; 3) illan aikana tuli käyttää kahta toisistaan poikkeavaa musiikkityyliä. Tutkimuksen sekundaariaineisto koostuu Keski-Nikkolan ja Unkerin haastattelusta sekä Silénin kirjoittamasta muistiosta, jossa hän kuvailee äänisuunnittelun etenemistä. Lisäksi jokaiselta tutkimusillalta on käytössä tutkijan kirjoittama äänipäiväkirja noin puolen tunnin ajalta. (Silén 2015; Keskinikkola & Unkeri 2015.)

Tutkimuksen primaariaineisto koostuu ryhmähaastatteluun osallistuneiden kommentteista koskien erityisesti tilan äänimaisemaa. Kuuden henkilön ryhmähaastatteluja toteutettiin yhteensä kolme, yksi kullakin paikkakunnalla. Haastatteluryhmät muodostettiin seuraavilla kriteereillä: 1) puolet haastateltavista olivat paikkakuntalaisia; 2) haastateltavat olivat eri-ikäisiä (18–63-vuotiaita) naisia ja miehiä; 3) osa haastateltavista oli aktiivisia ruokaharrastajia (ks. liite 1). Osallistujia pyydettiin saapumaan paikalle n. 20 minuuttia ennen illallisen alkua, jolloin heille kerrottiin illallisen jälkeen tehtävästä ryhmähaastattelusta ja tutkijoiden kysymyksistä. Haastateltavat täyttivät lomakkeet, jossa selvitettiin heidän taustatietojaan ja pyydettiin suostumus osallistua tutkimukseen. Tämän jälkeen heille annettiin pienikokoiset muistiinpanovälineet omien havaintojen dokumentoimiseksi ja toivotettiin nautinnollista iltaa.

Varmistimme haastateltaville anonymiteetin tutkimuksen eri vaiheissa sen vuoksi, että oletimme heidän näin kertovan kriittisempiä kommentteja verrattuna omalla nimellä osallistumiseen. Palkkioksi tarjottiin illallinen, mikä tosin saattoi vähentää negatiivisen kritiikin määrää. Haastateltavat sijoitettiin ravintolatilassa eri pöytiin kahdesta neljään henkilön ryhmissä. Iltakuudelta alkaneet tapahtumat kestivät noin kolme tuntia ja sen jälkeinen ryhmähaastattelu 31–42 minuuttia.

Ryhmähaastatteluissa esitettiin teemoitettu kysymyslista, joka koski muiden muassa kokonaisvaikutelmaa, ruokaa, paikkaa, ääniympäristöä, valaistusta ja asiakaspalvelua. Haastateltavia pyydettiin keskustelemaan vapaasti kysymys-

listan eri teemoista, kuten päivällisen äänimaisemaan liittyvistä mieltymyksistä ja ääniin liittyvistä merkityksistä. Tutkijat osallistuivat keskusteluun ainoastaan silloin, kun he nostivat esiin käsittelemättä jääneet kysymykset.

Litteroinnin jälkeen ryhmähaastattelut analysoitiin aineistolähtöisellä sisälönanalyysilla. Kolmivaiheisessa analyysissä aineisto pelkistetään: litteroitu puhe muutetaan pelkistetyiksi ilmaisuiksi ja ilmaisuista muodostetaan temaattisia luokkia. Tämän jälkeen aineiston analyysissa siirrytään käsitteellisemmälle tasolle pohtimalla temaattisten luokkien yhteneväisyyksiä ja eroavaisuuksia. (Tuomi & Sarajärvi 2013 [2009].) Teemoja jäsennetään erilaisiin tulkintakehyksiin analyysin avulla.

Kehysanalyysi

Kehysanalyysin juuret ovat 1930-luvun kognitiivisessa psykologiassa ja 1950-luvun antropologiassa. Antropologi Gregory Bateson esitteli kehys-käsitteen esseessään *A Theory of Play and Fantasy* vuonna 1954, mutta etenkin sosiologi Erving Goffmanin vuonna 1974 julkaistua teosta *Frame analysis: An Essay on the Organization of Experience* pidetään kehysteorian merkittävänä kehittäjänä. Goffman painotti kehysten olevan keskeisesti sidoksissa kulttuuriin ja monin tavoin institutionalisoituneita, mutta myös ajan saatossa muuttuvia. (Goffman 1974; 1981: 63; Johnston 2002; Van Gorp 2007.)

Kehys on diskurssin ja tulkintarepertuaarin rinnakkaiskäsite. Kolme käsitettä ovat samankaltaisia siten, että ne kaikki ovat sosiaalisissa käytännöissä rakentuvia ja sosiaalista todellisuutta rakentavia merkityssystemejä. Olennaista käsitteiden erojen selvittämisessä onkin se, miten käsitteet määritellään eri tutkimuksissa. Diskurssin käsite soveltuu erityisesti valtasuhteiden analyysiin kun taas tulkintarepertuaarin käsitettä tulisi käyttää erityisesti sellaisissa tutkimuksissa, joissa tarkastellaan arkisen kielenkäytön moninaisuutta. (Jokinen, Juhila & Suoninen 2000: 26–28; 2006: 66–70.)

Tutkimuksessamme olemme valtasuhteiden sijaan kiinnostuneita siitä, millä tavoin ihmiset keskustelevat ääniympäristökokemuksistaan. Diskurssia ja tulkintarepertuaaria paremmin tähän soveltuu kehysanalyysi: ihmiset kehystävät kokemaansa ääniympäristöä tuomalla keskusteluun eri näkökulmia. Viestinnän

tutkimuksessa kehykset on määritelty esimerkiksi ”käsitteellisiksi työkaluiksi, joihin media ja yksilöt turvautuvat välittäessään, tulkitessaan ja arvioidessaan informaatiota” ja kuinka ”kehysten avulla havainnoimme, tunnistamme ja nimeämme asioita” (Neuman, Just & Crigler 1992: 60; Seppänen & Väliverronen 2012: 97). Pyysimme osallistujia huomioimaan ympäristön erityyppisiä elementtejä illallisen aikana, joten ääniympäristön pohtiminen eri näkökulmista oli osallistujille tietoista toimintaa. Tutkimusaineistossa korostuu siten osallistujien toiminnallinen ja tietoinen rooli merkitysten antajina. Kehysanalyysia tehdään tässä tutkimuksessa analyysina kokemuksen rakentumisesta ja merkityksestä (Puroila 2002: 145–148).

Käytämme kehyksestä Väliverronen käyttämää muotoa *tulkintakehys* (Seppänen & Väliverronen 2012), jolla viittaamme erityisesti siihen ääniympäristökokemuksen tietoiseen kielellistämiseen, jota pyysimme haastateltavia tekemään. Haastateltavat tulkitsivat kokemustaan toisilleen ja tutkijoille eri näkökulmista: kehystäessään ts. määritellessään kokemiaan tilanteita ja niiden herättämiä assosiaatioita ja tunteita. Samalle asialle voidaankin antaa monta tulkintakehystä: keskustelu soijan kulutuksesta on erilaista riippuen siitä onko tulkintakehyksenä luonnonsuojelu, karjatalous vai vegaanin ravintosuosituksset. Vaikka kokeminen on subjektiivista, ovat tulkintakehykset kulttuurisesti ja sosiaalisesti rakentuneita.

Kurikka, Jyllinkosken sähkölaitosmuseo

Kurikassa, Jyllinkosken sähkölaitosmuseolla (ks. kuvat 2 ja 3) järjestetyn tapahtuman musiikkisuunnittelun teemana oli äänisuunnittelija Silénin (2015) mukaan ”swingin pioneerit” ja ”härmäläinen jazz 1950–60-luvulla”. Lähtökohtana oli tuoda ruokailutilaan menneiden vuosikymmenien tunnelmaa ja palata aikaan, jolloin alueen sähkölaitos toimi alkuperäisessä tarkoituksessaan ja jolloin jazzia ryhdyttiin soittamaan Pohjanmaalla. (Silén 2015.)



Kuva 2. Jyllinkosken sähkölaitosmuseo Kurikassa. Kuva: Tomi Lähdesmäki.



Kuva 3. Jyllinkosken sähkölaitosmuseoon toteutettu ravintolasali. Kuva: Tomi Lähdesmäki.

Silén (2015) valitsi illan soittolistaan hitaita ja keskitempoisia jazz-esityksiä laulettuna ja instrumentaaliesityksinä. Kappaleiden väliset äänenvoimakkuuden vaihtelut pidettiin mahdollisimman pieninä. Musiikki toistettiin kannettavalta tietokoneelta ja kahdesta aktiivikaiuttimesta. Kaiuttimet sijoitettiin korokkeelle ruokailutilan laidalle vanhan putkiradion sisään, millä haluttiin luoda mielikuva ”huoneen nurkassa vanhan ajan tapaan soivasta radiosta tai gramofonista” (Silén 2015). Illan aikana kuultiin muiden muassa Matti Viljasen ”Poker Dice Blues”, Olli Häme Quintetin ”Walking Shoes”, Ramblers-orkesterin ”Some Of These Days”, Rytmiswingin ”My Serenade” sekä Silénin erikseen juontamana 1960-luvulta peräisin oleva kotitalenne, jolla seinäjokinen laulaja Matti Jutila esittää yhdessä lapväärttiläisen hanuristi Keijo Kaivo-ojan kanssa Frank R. Adamsin säveltämän ja sanoittaman kappaleen ”I wonder who’s kissing her now / Ken sua suutelee”.

Haastateltavat kokivat äänimaiseman erityisen miellyttävänä eikä negatiivista kritiikkiä esitetty. Yleisellä tasolla todettiin, kuinka musiikki oli ”hyvä tunnelma taustalla” ja ilman sitä ”olis ollu aika kolkkoa”. Musiikillisesta teemasta pidettiin ja eritoten tallenteelta soitetusta lauluesityksestä: ”Mutta tää oli tää Matti Jutila, niin se... siis jumanskeikka!” (hA2015.)

Siinä oli kyllä niin hieno tunnelma, se kyllä palautti ajoissa taaksepäin. Siihen pääsi heti hetkeen kiinni. Ja tuli ihan sellanen olo, että olis halunnut pyörähdellä parketilla..valssin askelia siellä. Mä jo vähän ehdotinkin. (hA2015.)

Kommentissa ilmenevät affektiiviset ja moniaistiset ulottuvuudet. Kuulija assosioi 1960-luvun musiikin vahvasti tanssimiseen ja nostalgisiin tanssilavakokemuksiin. Vaikka 39-vuotias haastateltava ei ollut omakohtaisesti kokenut 1960-luvun tanssilavakulttuuria, hän tunsi musiikin ”palauttavan ajoissa taaksepäin” ja ”hetkeen kiinni”. Haastateltava palasi kuviteltuun menneisyyteen, joka samalla limittyi todennäköisesti haastateltavan omiin tanssikokemuksiin.

Jutilan esityksellä nähtiin olevan selkeästi muutakin kuin ohjelmallista merkitystä. Eräs haastateltavista koki, että musiikkiesitys oli osa illan menua, jossa tarjoiltiin makuja maakunnasta ja tähän liittyen myös musiikillisia elämyksiä. Samalla musiikkivalintojen koettiin rakentavan sillan paikallisuuden ja kansainvälisyyden välille.

Kun se Matti Jutila lauloi sen hienon laulunsa, niin mä oon kirjoittanut tänne [muistiinpanovihkoon], että ilmeisesti tää oli ensimmäinen jälkiruoka, koska se oli kans niinku makuja maakunnasta, kun maakunnan oma poika tarjosi niinku tämmösen musiikkielämyksen, joka oli niinku ensimmäinen jälkiruoka siinä sen pääruoan päälle. Ja tavallaan tätä juuret-teemaa - - (hA2015.)

Musiikista mulle tuli mieleen siinä, että niinku koska siinä oli tätä jatsahtavaa musaa, että tässä tää maakunta kohtaa tään muun maailman juurillaan. (hA2015.)

Kommentit oman maakunnan esiintyjästä ja hänen esityksensä liittäminen yli-rajaiseen kontekstiin viittaavat merkityksenantoon, joka rakentuu omasta asuinpaikasta ja sen musiikkikulttuurista. Se, että musiikin *esittäjä* oli samalta seudulta kotoisin, antoi koko esitykselle henkilökohtaisemman merkityksen haastateltavan kokemuksesta tulkittuna. Puheessa on havaittavissa ehkä hienoista kotiseutuylpeyttäkin.

Musiikkiesitysten lisäksi puhuttivat tilaan rakennettu äänentoisto ja äänentaso, joita molempia pidettiin hyvänä. Eräs haastateltavista koki haastateltutilanteen innoittamana mielenkiintoa äänisuunnittelua kohtaan: "Tuntuu jännältä tämmönen äänisuunnittelu, että miten sä voit vaikuttaa siihen." Lisäksi keskusteltiin musiikin temposta, sillä jotkut haastateltavista olivat tehneet huomioita sen vaihteluista ja kertoivat, kuinka he kokivat vaihtelut piristävinä.

Klo 19:50 aikaan niin tein merkinnän että musiikki alkoi kuulostamaan vähän ykstoikkoselta, mut sitten - - musiikin tempo piristyi klo 20:00 aikaan. Että kymmenisen minuuttia, ja mikä sitten tuota tuntui ihan mukavalta. Et se oli tosi pienestä kiinni. (hA2015.)

Se oli hyvä tunnelma taustalla ja se että siinä kun oli pääruoka syöty niin sittenhän tahti kiihtyi - - Et mä en tiedä kuvittelinko mä sen vai kuulinko mä, et siellä olis kuulunut kerran niinku jonku kirkonkellon yks sellanen sointi ja sit sen jälkeen se muuttu se musiikin tahti. (hA2015.)

Haastateltavan mainitsemaa kirkonkellon sointia ei illan aikana soitetussa musiikissa ollut. Vastaus selittyi sillä, että haastateltava on saattanut tulkita jonkin toisen soittimen, kuten vibrafonin äänen kirkonkellon lyönniksi. Huomionarvoista edellisissä kommenteissa on kuitenkin se, että taustamusiikin tempoon kiinnitettiin illallisen aikana huomiota ja että sen vaihtelulla koettiin olevan suoria affektiivisiä vaikutuksia koettuihin tunteisiin.

Jalasjärvi, Jokipiin pellavatehdas

Jalasjärvellä, Jokipiin pellavatehtaalla (ks. kuvat 4 ja 5) järjestetyn illallistahtuman teemana oli ”Pellavatehtaalta puuvillapellolle”. Tarkoituksena oli muistuttaa kuulijoita Jalasjärven 1800–1900-lukujen vaihteen historiasta, jolloin muuttoliike Etelä-Pohjanmaalta Pohjois-Amerikkaan oli vahvimmillaan. Teemaa korostettiin kahden erilaisen musiikkityylin, eteläpohjalaisen kansanmusiikin ja amerikkalaisen bluesin avulla. Tavoitteena oli kertoa haasteellisista ja ristiriitaisista olosuhteista, joissa ihmiset elivät samaan aikaan eri puolilla maailmaa. (Silén 2015.)



Kuva 4. Jokipiin Pellavan tehdasrakennus Jalasjärvellä. Kuva: Tomi Lähdesmäki.



Kuva 5. Jokipiin Pellavan tehdasrakennukseen toteutettu ravintolasali. Kuva: Tomi Lähdesmäki.

Molemmissa musiikkityyleissä on kyse Silénin näkemyksen mukaan yksinkertaisesti esitetystä ja "tavallisen kansan keskuudessa syntyneestä" musiikista. Eri kappaleiden aiheet muistuttivat toisiaan: laulettiin työstä, rakkaudesta, onnesta ja vastoinkäymisistä.

Nyky- ja paikallisten kansanmuusikoiden tekemistä tallenteista vanhimmat olivat 1960-luvulta, bluesesitykset olivat pääosin 1950–60-luvulta. Musiikkikoosteessa valittiin muiden muassa Robert Johnsonin "Cross Road Blues", Muddy Watersin "Trouble No More", Tsuumi Sound Systemin "Silent Mind" ja Piia Klee-molan "Seilimaakaran polska". (Silén 2015.) Silénin juontamana kuultiin musiikillinen ohjelmanumero vuodelta 1975. Jalasjärveläinen pelimanni Ahto Rautanen kertoi isoisänsä alunperin lapsilleen sepittämän tarinan ketusta ja karhusta, jonka jälkeen Rautanen soitti viululla tarinan inspiroiman sävelmän "Karhun valitus" (AK 3793: 1975).

”Musiikin vanhan ja lämpimän soinnin” myötä pyrittiin pehmentämään tehdastilan tunnelmaa. Esitykset toistettiin täälläkin kannettavalta tietokoneelta ja neljästä aktiivikaiuttimesta. Kaiuttimet sijoitettiin tasaisen äänikentän aikaansaamiseksi ruokailijoiden ympärille, yksi jokaiseen nurkkaan. Yksittäiset äänilähteet hävisivät ja koko tila tuntui soivan yhtenäisesti (Silén 2015).

Ryhmähaastattelun (hB2015) aikana osallistujat keskustelivat erityisesti äänentasosta ja Rautasen esityksestä. Musiikin äänentaso pidettiin sopivana ja miellyttävänä, sillä se soi riittäväällä voimakkuudella häiritsemättä kuitenkaan keskustelua .

Mä haluan kyllä todella antaa kiitokset tolle ääni-ihmiselle. Aluksi pelotti pikkusen niinkun se, että jos se musiikki joka tuli, että se on liian pienellä. Aattelin että oonks mä sen ikänen etten enää kuule, toivoin sitä vähän suuremmaks. Se tietosesti varmaan laitettiin sitten, koska kun se ruokailu alkoi, niin se nostatettiin se volyyymi. Niin mä ymmärsin. (hB2015.)

Eikä samanteinkaan ollut niinku liian kovalla, ettei se niinku häirinny keskusteluu. Koska ei sekään oo miellyttävää, jos sä joudut huutamaan sen musiikin yli. Et se oli, äänen volyyymi oli ihan sopiva. (hB2015.)

Keskustelulla musiikin ”sopivasta” (hB2015) äänentasosta tulkitsemme viittavaan musiikin ravintolaseurueille suomaan yksityisyyteen. Ravintolassa musiikilla voidaan peittää pöytäkeskustelujen kantautuminen viereisiin pöytiin ja torjua vaivaannuttavaa hiljaisuutta (ks. Kontukoski ym. 2016: 35). On myös todettu, että epämiellyttäväksi koetut äänet, joissa on paljon informaatioisältöä (esim. ravintolassa naapuripöydästä kuuluva keskustelu) koetaan herkemmin kiusalliseksi kuin vähän informaatiota sisältävät äänet (esim. liikenteen melu) (Pesonen 2005: 60) olkoonkin, että nämä äänilähteet ovat epäkiitollisia verrattavia toisiinsa puheen semanttisen sisällön vuoksi.

Rautasen esityksessä pidettiin sen paikallisuudesta, sen sijoittumisesta illan kulkuun sekä kestosta. Esitys koettiin tervetulleena taukona pääruoan ja jälkiruoan välillä. Toisaalta eräs haastateltavista koki Rautasen esityksen keskeyttävän illan kulun ja rikkovan tunnelman.

Mun mielestä se oli ajallisesti paras mahdollinen hetki tehdä se, se oli hienolla paikalla. Ja nimenomaan se, että se oli koottu sillä tavalla, että se oli Ahto Rautasesta, sitten tuotiin ne puuvillapellot ja tuotiin Jalasjärven se musiikki tänne. Niin se oli just sopivan kokonen paketti. Et se ei ollu liian pitkä. (hB2015.)

Tavallaan meidät keskeytettiin ja alettiin täst Ahto Rautasesta kertomaan, joka me kuunneltiin siinä välissä. Joka sinällään oli tosi viehättävä, mutta se rikko jotenkin sen - - kokonaisuuden. Se olis sopinu ehkä johonkin toiseen kohtaan - -. Mut siinä välissä se rikko ainakin sen mun tunnelman, et mä menin vähän niinkun sekasin, että mitäs täs nyt tapahtuu. (hB2015.)

Ryhmähaastattelusta (hB2015) kävi myös ilmi, että jotkut kokivat Rautasen esityksen juonnon kuuluvuudessa olleen puutteita ja toivottiin, että siinä olisi käytetty mikroфонia tai että juontaja olisi sijoittunut paremmin tilaan. Tämä seikka saattoi osaltaan vahvistaa kritiikkiä siitä, että esityksen koettiin keskeyttävän illan tunnelman. Kaikki haastateltavat eivät päässeet esitykseen mukaan alusta saakka juonnon heikon kuuluvuuden vuoksi.

Myös yksittäiset musiikkivalinnat nousivat puheenaiheeksi, joista erityisesti jalasjärveläisen Rehupiikles-yhtyeen musiikki aiheutti ristiriitaisia mielipiteitä. Eräs haastateltavista koki ettei yhtyeen musiikki sopinut kokonaisuuteen, jossa painottui suomalainen kansanmusiikki ja amerikkalainen blues. Toinen haastateltava koki asian päinvastoin: hänelle se oli piristävä kokemus muuten huomattomamman taustamusiikin virrassa.

- - se musiikkivalinta, että kun se oli niinku tehty tavallaan tämmöseen vertailevaan... Siin oli niinku kahdelta mantereelta sitä musiikkia. Niin se oli erittäin hieno keksintö. Mutta, siihen mä sanosin, että se Rehupiikles ei sopinu ei sitten alkuunkaan sinne väliin. Mua häiritsi se koko ajan, aina kun se tuli sieltä. Elikkä mä huomioin sen musiikin sieltä, mä bongasin sen joka kerta. (hB2015.)

Ja mun mielestä just tää Rehupiikles ja nuo, niin mä rakastan just tommosta, että jossain pitää olla se särö. Koska mulle meni toi muu musiikki niin aivan taustamusiikiksi, et mä en kiinnittäny siihen mitään huomiota, siihen musiikkiin. Mikä on mulle ihan ehkä niinku jees. Et enemmän sitten keskusteluun ja niihin kiinni-

tin, mutta toi, sit heti kun tulee semmonen mikä niinku vähän pompsahtaa että aha! Mä vähän niinkun tsemppaannun ja piristyn. (hB2015.)

Rehupiiklesin musiikin häiritsevänä kokenut 63-vuotias nainen kertoi vaikuttaneensa paikan tunnelmasta välittömästi saapuessaan tehdastilaan. Hänen oma-kohtaiset kokemukset työskentelystä kangastehtaassa herättivät muistot ja sai ”ajatusmaailman seilaamaan vanhanajan tekemisessä” (hB2015). Kokemus oli varsin henkilökohtainen, sillä se sai haastateltavan miettimään tehtaassa työskennelleitä ihmisiä sekä omia kokemuksiaan tehtaassa (hB2015). Tätä taustaa vasten Rehupiikles näyttäytyy hieman erilaisena. Haastateltava perustelee yhtyeen häiritsevyyttä sillä, että musiikki ei sopinut muiden kuultujen esitysten joukkoon.

Musiikin häiritsevyys oli vahvassa ristiriidassa voimakkaan nostalgisen tunnetilan kanssa eikä siten tukenut haastateltavan kokemusta illallisen aikana, mitä tuskin olisi tapahtunut arkisemmassa tilanteessa kuunneltuna. Yhtä lailla toisen haastateltavan kokema riemu saman yhtyeen musiikista voisi olla laimeampaa tai kokonaan erilaista muualla.

Alavus, Taidekeskus Harri

Alavudella, Taidekeskus Harrissa (ks. kuvat 6 ja 7) järjestetyn tapahtuman musiikillisena teemana oli ”Alavuden muusikot maailmalla”. Innoituksen äänisuunnitteluun Silén (2015) haki rakennuksen historiasta: taidekeskuksen tiloissa toimi aiemmin Alavuden Nuorisoseura, mistä johtuen talo oli toiminut paikallisena nuorison kokoontumispaikkana, mutta myös useiden paikallisten orkestereiden harjoitus- ja esiintymistilana. Osin näistä orkestereista Silén poimi pop up -illallisen soittolistalle kahta musiikkityyliä, nykykansanmusiikkia ja puhallinmusiikkia. Paikallisista esittäjistä kuultiin erityisesti Kolmas Nainen ja Hehkumo -yhtyeiden laulusolistina tunnetun Pauli Hanhiniemen sekä harmonikansoittaja Antti Paalasen musiikkia. Tavoitteena oli esitellä artistien nykytuotantoa ja samalla Silénin sanoin ”ilmentää kummankin musiikintekijän kulkua treenikämpältä ilmaisuvoimaiseksi taiteilijaksi”.



Kuva 6. Taidekeskus Harri Alavudella. Kuva: Tomi Lähdesmäki.



Kuva 7. Taidekeskus Harriin toteutettu ravintolasali. Kuva: Tomi Lähdesmäki.

Äänenvoimakkuuden dynamiikalta tavoiteltiin jälleen tasaista äänimaisemaa, joskin tempojen osalta eri kappaleet vaihtelivat runsaasti. Musiikkivalinnoissa oli erityislaatuista Kurikan ja Jalasjärven tapahtumaan verrattuna myös se, että puhallinorkesterimusiikkia valitaan nykyään melko harvoin ruokailumusiikiksi. Alavudella kuultiin muiden muassa Antti Paalasen ”Äärelä”, Hehkumon ”Suolammen vettä”, Markku Johanssonin ”Blues In My Shoes” sekä Ossi Runteen ja Karelia Puhallinorkesterin ”Severina”. Alavuden puhallinorkesterin musiikkia ei ollut saatavilla tallennettuna, joten puhallinmusiikki ei ollut paikallisten esittämää.

Musiikki toistettiin Alavudella Jalasjärven tavoin neljästä aktiivikaiuttimesta, jotka sijoitettiin tilaan ruokailijoiden ympärille. Äänikentän keskellä olevat ihmiset kuuluivat musiikin mahdollisimman tasaisesti yksittäisten äänilähteiden sijaan. Alavudella ei esitetty erillistä juonnettua musiikkiohjelmää, mutta Silén lausui lyhyen tarinan Väinö Tuomaalan (2015) kirjasta *Kansan kertomaa Alavudelta*.

Ryhmähaastattelun (hC2015) perusteella tilan äänimaisemassa oli useita ongelmia. Automaattisesti päälle kytkeytyvän ilmastointilaitteen hurina koettiin häiritsevänä ja pyöreissä pöydissä oli paikoitellen vaikeuksia kuulla keskustelukumppanin puhetta. Lisäksi erään haastateltavan mielestä hänen yleensä miellyttäväksi kokemansa hanurimusiikki tuntui yhdessä puheensorinan kanssa epämiellyttävältä.

Sit se hanurimusiikki niinku, vaikka muuten se on mun mielestä miellyttävää ja mä tykkään siitä, mutta sen puheensorinan kanssa niin ei mennyt yksiin, että sitten tää puhallinmusiikki sopi jotenkin paremmin siihen. Ja sitten mä noteerasin sen, kun ensin alkuun niin joku ilmastoinnin hurina oli se päällekaatuva ja sitten se jossain vaiheessa katkaistiin niin sitten se jotenkin parani se äänimaisema. (hC2015.)

Kommentissa hanuri- ja puhallinmusiikin yhteensopivuudesta puheensorinan kanssa paljastuu akustisen suunnittelun kannalta merkittävä havainto. Illallinen oli ennen kaikkea yhteisöllinen tapahtuma, jossa sosiaalisella kanssakäymisellä on suuri merkitys. Tämä vuorovaikutus ja sen tukeminen tulisi ottaa huomioon äänisuunnittelullisia ratkaisuja pohdittaessa ja toteutettaessa. Hanurin laaja ääniala ja äänikerrat (yhtä kosketinta painamalla soi useampi ääni) ovat osin sa-

malla taajuuskaistalla puheäänien kanssa, jolloin samassa pöydässä istuvan henkilön puheen selkeä erottaminen hankaloituu. Puhallinmusiikin kohdalla edellä mainittua ongelmaa ei mainittu.

On myös mahdollista, että kommentissa ei ollut kyse ainoastaan eri äänten fysikaalisista ominaisuuksista johtuva epäsojivuus vaan eri äänilähteiden semanttinen yhdistyminen yllättävällä ja affektiivisella tavalla. Puheensorinan ja hanurimusiikin luomat konnotatiiviset merkitykset kuulijan mielessä eivät välttämättä aina sovi juhlaillallisen tunnelmaan. Oletus voidaan tehdä kerätyn aineiston perusteella, mutta täsmällisempi tulkinta vaatisi tuekseen yksityiskohdaisemman haastattelun.

Myös tilan akustiset ominaisuudet saattoivat vahvistaa havaittuja häiriötekijöitä. Pienehkössä tilassa oli avoimet oviaukot kahdella seinällä, minkä lisäksi siellä kaikui hieman (Äänipäiväkirja 7.11.2015). Tämä saattoi edesauttaa musiikin kokemista häiritsevänä, joskaan tämä ei ollut yleistä kaikkien haastateltavien puheessa:

Joo, se melutaso pysyi suhteellisen hyvänä, että vaikka musiikki soi taustalla niin se ei ollut liikaa, et se oli sellainen sopiva tunnelma. (hC2015.)

Jotkut haastateltavista kokivat yhteensopivuutta musiikin, puheensorinan ja ruoan välillä. Tämä seikka on erityisen kiinnostava siksi, että tapahtuma oli nimenomaan pyritty suunnittelemaan tätä silmällä pitäen. Tila, kattaus, ruoka, taustamusiikki, juonnetut musiikkiesitykset ja valokuvaesitys oli valittu toisiaan tukevasti niin, että ne korostaisivat yhdessä ja erikseen paikallisuuden teemaa.

Sit tosta musiikista niin se jotenkin meni ton ruoan kanssa yksiin. Mä en tiedä oliko se taimattu vai oliko se ihan, tuliko se... vaikeahan se on täsmällisesti laittaa, mutta jotenkin siinä tuli sellaisia hyviä juttuja sen pääruoan kanssa. - - Siinä oli sitä Hehkumoa siinä alkupuolella, tällöstä vähän reippaampaa ja rennompaa ja sitten siinä pääruoan kohalla ainakin johonkin tuli Paalasen Antin soittoa, ja se oli hyvin tällöstä niinku juhlevaa. - - Oli sellanen harras tunnelma, se oli niinku urkumusiikin tyyppisesti, vaikka olikin hanurilla ja sitten taas tässä lopussa tämä tällänen jazz, jatsahtava puhallinmusiikki niin jotenkin meni hyvin yksiin sen ruoan kanssa.” (hC2015.)

Edellisen suoran lainauksen perusteella voidaan olettaa, että haastateltava koki yhteensopivuutta tai semanttista vuoropuhelua eri musiikkien ja ruokalajien välillä. Kokemus kertoo osaltaan siitä, miten koemme myös ruokailutilanteet moniaistisesti. Ruokailuympäristön musiikki, valaistus, tila, tuoksut, lämpötila, ruoan ja tilan värit vaikuttavat ihmisten käyttäytymiseen, tunteisiin ja koko ruokailukokemukseen (Spence & Piqueras-Fiszman 2014; Spence ym. 2014). Musiikin ja ruoan välisessä yhteensopivuudessa voi olla kyse yhtä lailla maun ja äänen vuoropuhelusta kuin ruoan ja musiikin kulttuurisesta yhteensopivuudesta.

Äänimaisema osana ravintolakokemusta

Kaikissa haastatteluissa otettiin tilan äänimaisema ja musiikki puheenaiheeksi oma-aloitteisesti ilman, että tutkijoiden olisi tarvinnut haastateltavia tähän rohkaista. Alavudella äänimaisemasta keskusteltiin hieman vähemmän (yhdeksän pelkistettyä ilmaisua) kuin Kurikassa ja Jalasjärvellä (molemmissa 14 pelkistettyä ilmaisua). Kurikassa kaikki keskustelu oli positiivissävyistä, Jalasjärvellä noin 71 prosenttia ja Alavudella noin 44 prosenttia keskustelusta. Näin ollen äänimaisema koettiin miellyttävimmäksi Kurikassa ja vähiten miellyttäväksi Alavudella, joskin vertailussa on otettava huomioon, että kukin ryhmä osallistui ainoastaan yhteen tapahtumaan.

Sisällönanalysissa äänimaisemaa koskevasta puheesta muodostettiin yhteensä 37 pelkistettyä ilmaisua, jotka edelleen ryhmiteltiin kuuteen temaattiseen ryhmään (ks. liite 2: taulukko 2). Teemat ovat seuraava: 1) musiikin äänentaso koetaan sopivaksi, 2) tilan äänimaisemassa on puutteita ja melua, 3) musiikille annetaan omia merkityksiä, 4) musiikin, puheensorinan ja ruoan välillä koetaan yhteensopivuutta, 5) musiikkiesitys tai tietty musiikki on sopivassa kohtaa ja koetaan erittäin positiivisesti sekä 6) musiikkiesitys tai tietty musiikki rikkoo tunnelman.

Taulukkoa tarkasteltaessa käy ilmi, että osa pelkistetyistä ilmauksista voi kuulua myös toiseen teemaan: ”Matti Jutila saa hymynaaman” kävisi yhtä lailla teemoihin viisi ja kolme. Juonnetut musiikkiesitykset Kurikassa ja Jalasjärvellä toivat ravintolailtaan erillisen elementin, eräänlaisen ohjelmallisen osuuden, joka katkaisi taustamusiikin ja ruokailijoiden keskustelun. Siksi analysoimme näille musiikkiesityksille annettuja merkityksiä myös omana kokonaisuutenaan.

Muodostimme puheen teemoista laajempia tulkintakehyksiä, jotka ovat osittain päällekkäisiä. Ensimmäinen tulkintakehys on äänimaisemaan vaikuttavat tekniset seikat, joita kuuluvat taulukko 2:ssa (ks. liite 2) esitetyt kaksi ensimmäistä teemaa: 1) musiikin äänentaso koetaan sopivaksi ja 2) tilan äänimaisemassa on puutteita ja melua. Haastateltavat tekivät huomioita ravintolatilassa soineen musiikin äänentasosta (hA2015; hB2015), akustiikasta, melusta, vaikeuksista kuulla keskustelukumppania ja ilmastonin aiheuttamasta äänestä (hC2015). Eniten ongelmia oli Alavudella, jossa ruokailutila oli pienin ja kaikuisin. Kritiikkiä sai myös tilassa olleen ilmastointilaitteen hurina.

Äänimaisemaa muovaavia teknisiä ratkaisuja koskeva tulkintakehys oli odotettavissa, sillä haastattelukysymyksissä sanat musiikki, akustiikka ja äänentaso esitettiin esimerkkeinä ääniympäristöön liittyvistä näkökulmista. Esimerkeillä haluttiin varmistaa, että haastateltavat kiinnittäisivät huomiota kaikkiin kysymyslistan aiheisiin.

Toinen tulkintakehys on äänimaisema osana moniaistista ruokailukokemusta, jota teemat kolme ja neljä ilmentävät: 3) musiikille annetaan omia merkityksiä ja 4) musiikin, puheensorinan ja ruoan välillä koetaan yhteensopivuutta. Jotkut kokivat yhteensopivuutta musiikin ja ruoan välillä, toinen taas puhallinmusiikin ja puheensorinan välillä (hC2015). Toiset kertoivat musiikin synnyttäneen halun tanssia sekä luovan siltoja omasta maakunnasta ulkomaille ja menneeseen aikaan (hA2015). Nämä haastatteluissa esiintuodut seikat kertovat osaltaan siitä, että akustisella suunnittelulla onnistuttiin tuottamaan affektiivisia reaktioita ja luomaan siltoja nykyisyyden ja menneisyyden välille.

Musiikki merkityksellisenä ja erityisenä kokemuksena muodostaa kolmannen tulkintakehyksen teemoista viisi ja kuusi: 5) musiikkiesitys tai tietty musiikki on sijoitettu kuulijan kannalta optimaalisesti ja esitys koetaan erittäin positiivisesti ja 6) musiikkiesitys tai tietty musiikki rikkoo tunnelman. Tässä tulkintakehyksessä musiikilla tarkoitetaan kahta erilaista musiikkiesitystä: 1) lyhyttä juonnettua musiikkiesitystä, jonka kuuntelemiseen osallistujia pyydettiin hiljentymään sekä 2) musiikkiesitystä illan aikana kuullun taustamusiikin virrassa. Ryhmäkeskusteluissa ne herättivät voimakkaita mielipiteitä, mikä kertoo osaltaan kokemusten vaikuttavuudesta (hA2015; hB2015).

Tässä tulkintakehyksessä affektiivisuus ilmenee erityisesti niiden haastateltavien puheesta, jotka reagoivat voimakkaasti ärsyyntymällä tai piristymällä kuul-

lessaan Rehupiikles-yhtyeen musiikkia. Reaktio syntyy nopeasti, sillä kuuntelijan on mahdollista tunnistaa musiikin laji sekunnin neljäsosan mittaisesta näytteestä (Gjerdingen & Perrott 2008). Tähän tulkintakehykseen liittyivät myös kokemukset paikallisuudesta ja kotiseutuylpeydestä. Paikallisuudella viitattiin maantieteellisesti ensisijaisesti ja erityisesti Etelä-Pohjanmaan maakuntaan, mutta myös yleisesti kuvitteelliseen suomalaiseen maaseutuun.

Haastateltavien puheesta johdetut tulkintakehykset avaavat ruokailijoiden kokemaa kokemusta pop up -ravintolaillallisen äänimaisemasta ja antavat siten osaltaan viitteitä siitä, millaisiin seikkoihin ravintolatapahtuman äänisuunnittelussa tulisi kiinnittää huomiota. Analyysin perusteella merkittäviä tekijöitä olivat musiikin äänentaso ja tilan akustiset ominaisuudet, mutta myös tilan ja äänen kokemuksen moniaistisuus, aistien välinen vuorovaikutteisuus sekä musiikkiesitysten aiheuttamat vahvat tunnekokemukset.

Osa haastateltavista koki aistienvälistä yhteensopivuutta ruoan ja äänen (musiikki tai puheensorina) välillä. Tämä on merkillepantavaa sen vuoksi, että äänisuunnittelijan ja menusta vastanneen keittiömestarin välisessä yhteistyössä tähän nimenomaan pyrittiin. Pop up -ravintolakiertueen teemana oli paikallisuus, jota tuettiin mahdollisimman monilla elementeillä: tapahtumapaikoiksi valituilla tiloilla, taustamusiikkivalinnoilla, erillisillä musiikkiesityksillä, valkokankaalle heijastetulla valokuvaesityksellä paikallisista luontomaisemista, pöytäkattauksen materiaaleilla sekä ruoalla, jossa käytettiin eteläpohjalaisia, paikallisia raaka-aineita. Musiikilla oli osana kokonaiselämystä erityinen merkitys tunnelman luojana, ylläpitäjänä (taustamusiikki) ja yllättäjänä (musiikkiesitykset).

Johtopäätökset

Äänen ja tilan välistä suhdetta määrittää äänen fysikaalinen eteneminen: kuinka ääni muuttuu suhteessa tilan akustisiin ominaisuuksiin ja aikaan. Tilassa oleva kuulija tulkitsee äänet kuulokykynsä sekä henkilökohtaisten ja kulttuuristen tekijöiden yhteisvaikutuksena. Myös kuulijan asenne määrittää hänen suhdettaan tilan ääniin. Kokemus on usein moniaistinen, sillä siihen vaikuttavat äänten ohella muu sensorinen informaatio. (Augoyard & Torgue 2008: 4; Uimonen 2013.)

Matka maakuntaan -tapaustutkimuksessa kiinnitimme huomiota musiikkiin osana tilan laajempaa akustista suunnittelua. Erityisesti tarkastelimme tunteuksia, joita eri tilaisuuksia varten valittu musiikki kuulijoissaan herätti ja selvitimme, voidaanko paikallisuuden kokemusta representoida ravintolaillallisella sekä kuinka paikalliset kokivat suunnittelijoiden työssään onnistuneen.

Akustisessa suunnittelussa paikallisuutta ja elämyksellisyyttä on mahdollista lisätä siten, että kokemukseen vaikuttavat elementit tila, ääni, visuaalisuus ja ruoka tukevat tasapainoisesti kulloinkin valittua teemaa. Tutkimuksen aineistossa tarkasteltiin sellaisen paikallisuuden muodostumista, jota rakennettiin arkitonauhoitteilla sekä tilaan ja teemaan varta vasten valikoitua musiikkia soittamalla. Paikkaan ja tarjottavaan ruokaan yhdistettynä tapahtumasta muodostui multimodaalinen kokonaisuus, joka korosti tilaisuuden omaleimaisuutta ja ainutkertaisuutta. Musiikki koettiin merkitykselliseksi silloin, kun se sopi yhteen tilassa olevien henkilöiden äänten kanssa, liittyi tarjoiltuun ruokaan tai kytkeytyi menneisyyteen kuulijaa miellyttävällä tavalla. Tilanteeseen epäsovivaksi koetun musiikkiesityksen koettiin rikkovan vallitsevan tunnelman.

Affektien, jokapaikkaisen kuuntelun ja äänisuunnittelun suhde vaatii kriittistä tutkimuksellista huomiota. Tietyissä tilanteissa yhdistyvät samanaikaisesti hyödykkeiden vaihto taloudellista korvausta vastaan, subjektiviteetin rakentuminen ja esteettinen kokeminen mutta myös se, että suhteemme tilaan ja sinne suunniteltuihin ääniin ja musiikkiin muuttuu jatkuvasti. Musiikin tunnistettavuudella on vahva vaikutus affektien luomisessa. Tähän pyrittiin paitsi taustamusiikki-valinnoilla myös kehottamalla osallistujia tarkkaavaisen musiikinkuunteluun juontamalla joitakin esityksistä. Huomionarvoista on, että sekä tausta- että tarkkaavaisessa kuuntelussa musiikille annettiin sekä negatiivisia että positiivisia merkityksiä.

Etenkin juonnetut musiikkiesitykset, joissa paikallisuutta erityisesti alleviivattiin, näyttävät tuottaneet voimakkaita tunne-elämyksiä. Musiikin affektiivisuutta osana moniaistista kokemusta voidaan siis vahvistaa narratiivisin keinoin. Ilmeni myös, että tiloja voidaan muovata yhdessä tilankäyttäjien kanssa keräämällä palautetta siitä, kuinka suunnittelussa on onnistuttu. Samalla voidaan tarkastella paikallisuuden kokemuksen muodostumista ja elämyksellistä paikallisuutta sekä eri kokemustasoja, jotka liittyvät nykyisyyteen, menneisyyteen tai joissakin tapauksissa myös kuviteltuun menneisyyteen.

Äänimaisematutkimuksen laadulliset metodologiset ratkaisut soveltuvat todistetusti hyvin edellä mainitun empiirisen tiedon keräämiseen: äänipäiväkirjojen ja haastattelujen yhteydessä toteutettujen äänimaisemapreferenssien selvittäminen kartuttaa akustisessa suunnittelussa tarvittavaa kenttätyömateriaalia. Siten työ asettuu osaksi akustisen suunnittelun monitieteistä jatkumoa, jonka perusta ja vahvuus ovat sen monimenetelmällisyydessä ja osallistavuudessa: äänen keskellä elävät yksilöt ja yhteisöt tulisi osallistaa tutkimuksen tiedonkeruuseen ja tutkimusdatan analysoinnin jälkeen tapahtuvaan suunnitteluun. Tämä on syytä ottaa huomioon myös tiettyihin tiloihin liittyviä tai sinne tuotettuja affektiivisiä reaktioita tutkittaessa.

Lähteet

Tutkimusaineisto

Haastattelut

Keski-Nikkola, Miia & Unkeri, Jani (h2015) Seinäjoki 9.12.2015. Haastattelija Maija Kontukoski.
Ryhmä A (hA2015) Jyllinkosken sähkölaitosmuseo, Kurikka 18.9.2015. Haastattelija Maija Kontukoski.
Ryhmä B (hB2015) Jokiin Pellavatehdas, Jalasjärvi 9.10.2015. Haastattelija Maija Kontukoski.
Ryhmä C (hC2015) Taidekeskus Harri, Alavus 7.11.2015. Haastattelija Maija Kontukoski.
Haastattelujen digitaaliset tallenteet ja litteraatiot ovat kirjoittajien hallussa. Aineisto tullaan siirtämään tutkimushankkeen päätyttyä Tampereen yliopiston Kansanperinteen arkistoon.

Muistio

Silén, Sami (2015) *Matka maakuntaan- kiertueen musiikki ja äänisuunnittelu*. Muistio on kirjoittajien hallussa.

Äänipäiväkirjat

Matka maakuntaan -kiertueen äänipäiväkirjat:
Jyllinkosken sähkölaitosmuseo, Kurikka, 18.9.2015. Maija Kontukoski.
Jokiin pellavatehdas, Jalasjärvi, 9.10.2015. Maija Kontukoski.
Taidekeskus Harri, Alavus, 7.11.2015. Maija Kontukoski.
Äänipäiväkirjat ovat kirjoittajan hallussa.

Äänitteet

AK 3793 (1975) Rautanen Ahto. Jalasjärvi. Nauhoittaja Erkki Ala-Könni. Kansanperinteen arkisto, Tampereen yliopisto.

Äänitejulkaisut

- Hehkumo (2006) "Suolammen vettä". *Muistoja tulevaisuudesta*. Universal 9859211.
- Johnson, Robert (1997 [1936]) "Cross Road Blues". *Robert Johnson – King of The Delta Blues*. COL 487844 2.
- Johansson, Markku (1994) "Blues In My Shoes". *Blue Echoes*. Dig It DIGCD 2.
- Jutila, Matti (2009 [1960-luku]) "Ken sua suutelee (I wonder who's kissing her now)". *Lakeuden Tango Bothnia Punk. Eteläpohjalaista rytmimusiikkia viime vuosisadalta*. SibKACD 083.
- Kleemola, Piia (2014) "Seilimaakaran polska". *Pirun ja papin polska*. SEITACD017.
- Ossi Runne ja Karelia Puhallinorkesteri (1994) "Severina". *Ossi*. Bluebird BBCD 2556.
- Olli Häme Quintet (1995[1956]) "Walking Shoes". *Suomalainen jazz 1929–1960: Osa 4*. Fazer 0630 112732.
- Paalanen, Antti (2007) "Äärelä". *Äärelä*. SEITACD 012.
- Ramblers-orkesteri (1994 [1945]) "Some Of These Days". *Suomalainen jazz 1929–1959: Osa 2*. Fazer 4509 977352.
- Rytmi Swing Ensemble (1994 [1946]) "My Serenade". *Suomalainen jazz 1929–1959: Osa 2*. Fazer 4509 977352.
- Tsuumi Sound System (2009) "Silent Mind". *Growing up*. rss 001.
- Viljanen, Matti (1995[1952]) "Poker Dice Blues". *Suomalainen jazz 1929–1960: Osa 4*. Fazer 0630 112732.
- Waters, Muddy (2014 [1955]) "Trouble No More". *Anthology*.

Tutkimuskirjallisuus

- Augoyard, Jean- François & Torgue, Henry (toim.) (2008) *Sonic Experience. A Guide to Everyday Sounds*. Translated by Andra McCartney and David Paquette. Ithaca: McGill-Queen's University Press.
- Bateson, Gregory (1987 [1954]) "A Theory of Play and Fantasy". *Steps to an ecology of mind. Collected essays in anthropology, psychiatry, evolution, and epistemology*. Toim. Mary Catherine Bateson. London: Jason Aronson Inc, 183–198.
- Bull, Michael (2002) "The Seduction of Sound in Consumer Culture. Investigating Walkman Desires". *Journal of Consumer Culture* 2:1, 81–101.
- De Nora, Tia (2000) *Music in everyday life*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Gjerdingen, Robert ja Perrott, David (2008) "Scanning the Dial: The Rapid Recognition of Music Genres". *Journal of New Music Research* 37:2, 93–100.
- Goffman, Erving (1974) *Frame analysis: An essay on the organization of experience*. Cambridge: Harvard University Press.
- Goffman, Erving (1981) "A reply to Denzin and Keller". *Contemporary Sociology* 10:1, 60–68.
- Grossberg, Lawrence (1995) *Mielihyvään kytkennät. Risteilyjä populaarikulttuurissa*. Tampere: Vastapaino.
- Hargreaves, David J. & North, Adrian C. (toim.) (2000) *Social Psychology of Music*. Oxford: Oxford University Press.
- Johnston, Hank (2002) "Verification and Proof in Frame and Discourse Analysis". *Methods of Social Movement Research*. Toim. Bert Kalndermans & Suzanne Staggenborg. Minneapolis: University of Minnesota Press, 62–91.
- Jokinen, Arja; Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero (2000 [1993]) *Diskurssianalyysin aakkoset*. Tampere: Vastapaino.
- Jokinen, Arja; Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero (2006 [1999]) *Diskurssianalyysi liikkeessä*. Tampere: Vastapaino.
- Kassabian (2006 [1999]) "Popular". *Key Terms in Popular Music and Culture*. Toim. Bruce Horner & Thomas Swiss. Malden, MA: Blackwell, 113–123.
- Kassabian, Anahid (2013) *Ubiquitous Listening. Affect, Attention, and Distributed Subjectivity*. Berkeley and Los Angeles: University of California Press.
- Kivimäki, Sanna, Kolehmainen, Marjo & Sumiala, Johanna (2010) "Tunteet ja tutkimus". *Media & viestintä* 33:4, 2–6.
- Kontukoski, Maija, Paakki, Maija, Thureson, Jon, Pitkäkoski, Tuija, Uimonen, Heikki, Sandell, Mari & Hopia, Anu (2016) *Ruokailuympäristön vaikutus terveellisiin ruokavalintoihin. Tutkimusmenetelmien testaus ja arviointi ravintolaympäristössä*. Seinäjoki: SeAMK Julkaisusarja. A. Tutkimuksia 23.
- Lanza, Joseph (1995) *Elevator Music. A Surreal History of Muzak, Easy-Listening and other Moodsong*. London: Quartet Books.
- Neuman, W. Russell; Just, Marion R. & Crigler, Ann N. (1992) *Common knowledge: news and the construction of political meaning*. Chicago: University of Chicago Press.
- Pesonen, Kari (2005) *Ympäristömelun haittojen arvioinnin perusteita*. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2005:14.
- Puroila, Anna-Maija (2002) *Erving Goffmanin kehysanalyysi sosiaalisen todellisuuden jäsentäjänä*. Rovaniemi: Lapin yliopiston yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja, B. Tutkimusraportteja ja selvityksiä 41.

- Rautiainen, Tarja (2004) "Affektien vallassa. Kulturisoituminen, elämismailmat ja kuluttajuus 2000-luvun musiikkikulttuurissa". *Musiikki* 4, 23–35.
- Seppänen, Janne ja Väliverronen, Esa (2012) *Mediayhteiskunta*. Tampere: Vastapaino.
- Spence, Charles & Piqueras-Fiszman, Betina (2014) *The Perfect Meal: The Multisensory Science of Food and Dining*. Oxford: Wiley-Blackwell.
- Spence, Charles; Puccinelli, Nancy M.; Grewal, Dhruv & Roggeween, Anne L. (2014) "Store Atmospherics: a multisensory perspective". *Psychology & Marketing* Vol. 31, No. 7, 472–488.
- Sterne, Jonathan (1997) "Sounds Like the Mall of America: Programmed Music and the Architectonics of Commercial Space". *Ethnomusicology* 41:1, 22–50.
- Stockfelt, Ola (1997) "Adequate Modes of Listening". *Keeping Score: Music, Disciplinary, Culture*. Toim. David Schwartz, Anahid Kassabian & Lawrence Siegel. University Press of Virginia, Charlottesville & London, 132–137.
- Suutari, Pekka (2007) "Musiikki arjen vuorovaikutuksessa". *Populaarimusiikin tutkimus*. Toim. Marko Aho & Antti-Ville Kärjä. Tampere: Vastapaino, 93–117.
- Tuomaala, Väinö (2015) *Kansan kertomaa Alavudelta*. Alavus: Alavus-seura ry.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli (2013 [2009]) *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi.
- Uimonen, Heikki (2005) *Ääntä kohti. Ääniympäristön kuuntelu, muutos ja merkitys*. Tampere: Tampere University Press.
- Uimonen, Heikki (2013) "Äänimaiseman ja kulttuurisen äänen tutkimus". *Musiikki kulttuurina*. Toim. Pirkko Moisala & Elina Seye. Helsinki: Suomen Etnomusikologinen Seura, 239–254.
- Uimonen, Heikki (2014) "Sulho Ranta ja radio. Musiikkiteknologian muutos tutkimuksen haasteena". *Valistus on viritetty. Esseitä musiikista, huvittelusta ja historiasta*. Toim. Olli Heikkinen, Kaarina Kilpiö, Markus Mantere, Saijaleena Rantanen, Hannu Tolvanen & Heikki Uimonen. Sibelius-Akatemian julkaisuja 13, 251–267.
- Uimonen, Heikki (2015) "Transphonic Sounds: Commercial radio music in a shared urban environment". *Etnomusikologian vuosikirja* 27, 28–46.
- Van Gorp, Baldwin (2007) "The Constructionist Approach to Framing: Bringing Culture Back In". *Journal of Communication* 57, 60–78.
- Värinä 2016 *Terveyttä edistävä moniaistinen ruokaympäristö*. <http://www.tut.fi/fi/tietoa-lyliopistosta/laitokset/arkkitehtuuri/ajankohtaista/arkkitehtuurin-laitoksen-varina-hankkeelle-tekos-rahoitus-p090052c3> (luettu 10.3.2016).

Liite 1.

Taulukko 1. Taulukkoon on kuvailtu ryhmittäin haastateltavien sukupuoli, ikä ja kotipaikkakunta suhteessa tapahtuman paikkakuntaan.

Jyllinkosken sähkölaitosmuseo, Kurikka 18.9.2015	Jokipiin pellavatehdas, Jalasjärvi 9.10.2015	Taidekeskus Harri, Alavus 7.11.2015
Nainen, 34-vuotias, ulkopaikkakuntalainen	Nainen, 24-vuotias, ulkopaikkakuntalainen	Nainen, 26-vuotias, ulkopaikkakuntalainen
Nainen, 39-vuotias, ulkopaikkakuntalainen	Nainen, 40-vuotias, paikkakuntalainen	Nainen, 45-vuotias, paikkakuntalainen
Nainen, 54-vuotias, paikkakuntalainen	Nainen, 58-vuotias, paikkakuntalainen	Nainen, 45-vuotias, paikkakuntalainen
Mies, 42-vuotias, ulkopaikkakuntalainen	Nainen, 63-vuotias, ulkopaikkakuntalainen	Nainen, 56-vuotias, ulkopaikkakuntalainen
Mies, 55-vuotias, paikkakuntalainen	Mies, 18-vuotias, ulkopaikkakuntalainen	Mies, 28-vuotias, ulkopaikkakuntalainen
Mies, 55-vuotias, paikkakuntalainen	Mies, 56-vuotias, paikkakuntalainen	Mies, 57-vuotias, paikkakuntalainen

Liite 2.

Taulukko 2. Ryhmähaastatteluiden sisällönanalyysin mukaiset teemat ja pelkistetyt ilmaisut, joista jälkimmäiset on värikoodattu siten, että vihreä teksti merkitsee Kurikan ryhmähaastattelua, sininen teksti Jalasjärven ja punainen teksti Alavuden ryhmähaastattelua.

<p>TEEMA 1: Musiikin äänentaso koetaan sopivaksi Musiikin äänentaso on kohdallaan. Äänentoisto on häiriötön. Ääni-ihmistä kiitetään erikseen. Musiikin äänentaso nostettiin sopivalle tasolle alun liian hiljaisen tason jälkeen. Musiikin äänentaso ei häirinnyt keskustelua. Melutaso pysyi suhteellisen hyvänä, vaikka musiikki soi taustalla.</p>
<p>TEEMA 2: Tilan äänimaisemassa on puutteita ja melua Välillä hankala kuulla vastapuolella istuvaa. Akustiikka ei voi olla paras tilapäistilassa, mutta siinä voisi olla kehitettävää. Melu puuroutui, jolloin keskustelu ei ollut ihan sujuvaa. Alussa ilmastonin hurina oli päällekaatuva, sen loppuessa äänimaisema parani. Musiikkiesityksen alustuksen olisi voinut tehdä salin keskellä mikä parantaisi kuuluvuutta. Musiikkiesityksen alustuksessa olisi voinut käyttää mikrofonia.</p>
<p>TEEMA 3: Musiikille annetaan omia merkityksiä Musiikkiesitys vei voimakkaasti ajoissa taaksepäin ja synnytti halun tanssia. Jatshtava taustamusiikki miellyttää. Musiikin tempon vaihtelut piristävät. Musiikkiesityksellä yhteys ruoan maakuntateemaan. Musiikki ehkäisee kolkkoutta. Musiikki luo sillan omasta maakunnasta ulkomaille. Tykkäsin ihan kaikesta musiikista.</p>
<p>TEEMA 4: Musiikin, puheensorinan ja ruoan välillä koetaan yhteensopivuutta Puheensorina koetaan miellyttäväksi ja toivotuksi. Musiikki sopii kokonaisuuteen. Muuten miellyttäväksi koettu hanurimusiikki ei sopinut puheensorinan kanssa niin hyvin kuin puhallinmusiikki. Musiikki meni ruoan kanssa yksiin. Tein huomioita, että tämä musiikki sopii tähän vaiheeseen tätä ateriaa.</p>
<p>TEEMA 5: Musiikkiesitys tai tietty musiikki on sopivassa kohtaa ja koetaan erittäin positiivisesti Musiikkiesitys vei voimakkaasti ajoissa taaksepäin ja synnytti halun tanssia. Äänisuunnittelu ja sen vaikutus tuntuu jännittävältä. Musiikki luo hyvän tunnelman ja siinä on tempon vaihteluita. Matti Jutilan musiikkiesitys koetaan erittäin positiivisesti. Matti Jutila saa hymynaaman. Ahto Rautasen esitys sijoittui ajallisesti parhaaseen kohtaan iltaa. Ahto Rautasen esityksen paikallisuus miellytti. Ahto Rautasen esitys oli juuri sopivan mittainen. Ahto Rautasen esitys toimi harkitusti hyvänä taukona ruoasta täyttävän pääruoan jälkeen. Rehupiikles toimi hyvänä särönä musiikissa, joka muuten meni täysin taustamusiikiksi. Rehupiikles piristi.</p>
<p>TEEMA 6: Musiikkiesitys tai tietty musiikki rikkoo tunnelman Musiikin kahden mantereen teema oli erittäin hieno keksintö, mutta Rehupiiklesin kappaleet häiritsivät joka kerta. Ahto Rautasen esitys keskeytti, tuli puskiasta, rikkoi tunnelman ja olisi ehkä sopinut toiseen kohtaan. Tilaisuus ei kaivannut mitään varsinaisia esityksiä.</p>